

Maaseutujaoston kokouksen pöytäkirja 4.6.2025

Turun yliopiston kasvitieteellinen puutarha, Ruissalo
ja teams -etäyhteys

Ennen kokouksen alkua yliopisturi Simo Laine kertoi Ruissalon kasvitieteellisen puutarhan tutkimustoiminnasta [Tervetuloa Turun yliopiston kasvitieteelliseen puutarhaan | Turun yliopiston kasvitieteellinen puutarha](#).

Läsnäolijat

Antti Jaatinen, maaseutupalvelut yksikkö, Varsinais-Suomen ELY-keskus (puheenjohtaja)
Sami Heinonen, Varsinais-Suomen liitto
Johanna Mattila, maaseutupalvelut yksikkö, Varsinais-Suomen ELY-keskus (sihteeri)
Janica Vilén, maaseutupalvelut yksikkö, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Mikko Jaakkola, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Aino Launto-Tiuttu, MTK Varsinais-Suomi
Helena Fabritius, SLC
Susanne Mäkelä, Paimio
Kirsti Lepistö, Salo
Nina Pohjanpalo, Lieto
Juha Koivistoinen, MTK Metsänomistajat
Veli-Matti Pura, Somero (teams)
Markku Paija, Loimaan maaseutupalvelut (teams)
Henna Kyyrä, Yrityssalo Oy (Salon seutu)
Maarit Teuri, Ykkösakseli ry
Taina Sainio, Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry
Ulla Kallio, Maaseudun kehittämissyhistys Ravakka ry
Pia Poikonen, Varsin Hyvä ry
Tauno Linkoranta, Varsinais-Suomen kylät ry
Leena Erälinna, Turun yliopisto
Cecilia Lundberg, Åbo Akademi
Mervi Louhivaara, Pyhäjärvi-instituutissaatiö (teams)
Reeta Huhtinen, Business Turku (Turun seutu) (teams)
Bjarne Westerlund, Suomen Talousseura (teams)
Sami Iltanen, ProAgria Länsi (teams)
Petri Puustinen, Vehmaa (teams)
Ulla Nummila, Lieto (teams)
Timo Heikkilä (teams)

Osmo Rönty, MMM (poistui klo 9:51)

Asialista

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.10.

2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

3. Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Siirrettiin Ajankohtaista aluehallintouudistuksesta kokouksen loppuun.

4. Pöytäkirjantarkastajien valinta (2kpl)

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Ulla Kallio ja Henna Kyyrä.

5. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnäolijat ja tuotiin esille jäsenmuutokset:

Antti Juhala (STTK), Elina Yrjövuori, Paimio YTA, Minna Rehn Kemiönsaari, Jussi Somerpalo Yrityssalon varajäsen ja Henna Kyyrä varsinaiseksi jäseneksi, Terhi Ajosenpää siirtyy uusiin tehtäviin (ProAgria Länsi ei vielä nimennyt uutta varajäsentä), Minna Boström siirtynyt uusiin tehtäviin (Siv Holmgren uusi tj)

6. Tulevan CAPin valmistelu

Neuvotteleva virkamies Osmo Rönty maa- ja metsätalousministeriöstä esitteli tulevan rahoituskauden valmistelun tilannetta. Komissio on julkaissut Ruokavision, jonka tavoitteena on vetovoimainen maatalous- ja ruokasektori tuleville sukupolville [Komissio julkaisi visionsa – tavoitteena vetovoimainen maatalous- ja ruokasektori tuleville sukupolville - Valtioneuvosto](#). CAP on osa komission visiota. Yleisesti ottaen visioon suhtaudutaan positiivisesti.

Komission tavoitteena on yksinkertaistaa EU:n rahoitusohjelmia ja vähentää erilaisten rahoitusohjelmien määrää 600:sta muutamaan kymmeneen. Tavoitteena on rahoitusohjelmien yksinkertaistaminen sekä eri rahoitusohjelmien synergioiden parantaminen kautta linjan.

CAP on osa rahoituskokonaisuutta ja -uudistusta. CAPin nähdään edelleen olevan tärkeä viljelijöiden toimeentulon kannalta. Tavoitteiden kunnianhimoa pyritään nostamaan, tuodaan voimakkaammin esille ympäristö- ja ilmastonäkökulmia sekä taloutta ja kohdennetaan tukia entistä enemmän aktiiviseen ruoantuotantoon. Perheviljelijät ovat CAPin keskiössä ja heidän roolinsa huoltovarmuuden turvaamisessa on tunnustettu. Tukikattoja suunnitellaan otettavan käyttöön ja tätä kautta kohdentamaan tukia vaikuttavammin -resurssien vähetessä. Jäsenvaltiolla tulee olemaan enemmän vastuuta tukien kohdentamisesta.

Maaseudun kehittämisen pohjana on maaseutu- ja rannikkoalueiden edistäminen sekä ruoantuotannon edellytysten turvaaminen. Tavoitteena on kehittää vahvoja yhteisöjä, tukea alueiden elinvoimaisuutta, lisätä maaseutualueiden työpaikkoja ja hyvinvointia sekä huolehtia toimivista yhteyksistä (tietoliikenne, tiestö jne). Lisäksi tavoitellaan parempaa koordinaatiota koheesiorahoituksen ja CAPin välillä.

Rahoituskehukseen on tulossa merkittäviä muutoksia. Tavoitteena on EU:n tasolla joustavampia ja ketterämpiä rahoitusohjelmia.

I pilari kattaisi jäsenmaan käytettävissä olevan rahoituksen kaikkiin EU:n rahoitusohjelmiin, *single fund* josta nyt käytetty nimitystä ”kulho”. Tästä olisi tulossa valtava kokonaisuus, jonka kansallinen valmistelu ja kumppanuussopimukset olisivat vaativa kokonaisuus. Miten esimerkiksi tullaan hoitamaan sektorisäätely? Tuleeko kansallista joustovaraa eri sektoreiden välillä?

II pilari olisi komission hallinnoima rahoitusohjelma, jonka keskiössä olisi kilpailukykyasiat.

III pilari olisi ulkosuhteiden hoitamiseen, puolustukseen ja varautumiseen liittyvien asioiden rahoittamiseen.

Vielä ei ole varmuutta, miten CAP sijoittuu kokonaisuuteen. Olisiko I pilarin sisällä kokonaan, osittain vai ulkopuolella. Oletuksena on, että kaikki CAP rahoitus on I pilarin sisällä. Muiden rahoitusleikkausten lisäksi on nähtävissä, että rahoitusleikkaus on tulossa myös CAPIin. Lisäksi otettaisiin käyttöön tulosperusteisuus. Tavoitteiden saavuttamisen jälkeen varat vapautuisivat jäsenmaiden omaan käyttöön.

Rahoituksen ennakkovaikuttaminen on alkanut -e-kirje eduskunnalle

- maatalouden kannattavuus, korkea saanto epäsuotuisten olosuhteiden vuoksi, maaseudun kehittäminen
- ruoan tuotannon turvaaminen huoltovarmuuden näkökulmasta koko Suomessa
- huolena jäsenmaiden eriarvoinen asema
- suorat tuet aktiivisille tuottajille

Maa- ja metsätalousvaliokunta lausunto

- Suomen saantoon vaikuttaminen keskeistä
- suorista tuista osarahoitteisiin, tukikaton käyttöönotto -kohdentaminen (Ukrainan mukaantulo EU:hun?)
- koko Suomi, perheviljelmät
- yhteisen maaseutupolitiikan tavoitteiden huomioiminen, jos mennään yhteiseen rahoitusmalliin
- suurin muutos EUn historiassa
- markkinatasapaino

Keskustelua on käyty vanhan ohjelmakauden jatkamisesta. Näillä näkyminen n+2 on ainakin tulossa. Toisaalta, onko muutos niin iso, että riittääkö 2 vuotta.

Miten kansallinen neuvotteluprosessi viedään läpi, kun koskee kaikkia rahoitusohjelmia ja hallinnonaloja?

7. Saaristomeriohjelman tilannekatsaus

Mikko Jaakkola Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli Saaristomeriohjelman tilannekatsauksen (esitys liitteenä).

Saaristomeriohjelman toteutus on lähtenyt hyvin liikkeelle. Kolme pilottialuetta on valittu ja ollaan pääsemässä sanoista tekoihin. Elina Laurila on siirtynyt toisiin tehtäviin ja hänen tilallaan on aloittanut Jenni Jääskeläinen.

Valuma-alue suunnitelmat on tehty toimistolta käsin, mutta varsinaiset toimenpidesuunnitelmat tehdään maastokäyntien avulla. Näin päästään paremmin kiinni siihen, minkälaisia vaikutukset ovat viljelijätasolla. Tavoitteena on etsiä kehittämiskohteita tai laajempia kokonaisuuksia, johon hakea rahoitusta. Tarkoitus ei ole etsiä syyllisiä vaan löytää yhdessä ratkaisuja.

Keskustelussa tuotiin esille, että kasvipeitteisyys on tällä hetkellä korkealla 80 %:n tasolla. Lisäksi tarvitaan myös kasvipeitteettömiä aloja. Huomioitiin, että toimenpidesuunnitelmien vastaanotto olisi ollut parempi, jos olisi otettu alueen erityispiirteet huomioon maastokäynneillä. Tarvittaisiin etukäteen keskustelua maanomistajien kanssa, jolloin saataisiin laajempi tietoisuus, parempi vastaanotto sekä toiminnan avoimuus. Tuotiin esille, että koordinaattoreiden rooli on nimenomaan paikallinen keskustelu maanomistajien kanssa.

Lisäksi tuotiin esille, että nyt on käynnissä paljon erilaisia hankkeita, joiden viestiä tulisi välittää viljelijöille mm. YT-alueiden kautta. Tämän koettiin olevan kuormittava tekijä.

Yhteistyöehdotuksena tuotiin esille MTK:n järjestämät seutukuntatilaisuudet.

Varsinais-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman tilannekatsaus

Johanna Mattila Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli Varsinais-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman tilannekatsauksen (esitys liitteenä).

Maaseudun yritysrahoitus ja kehittämishankkeiden myöntövaltuus vuodelle 2025 7,7 M€ (+ 2024 siirtyneet). Sidonta-aste on 70 % (EU-osuus). Aiemmasta poiketen myöntövaltuus ei siirry alueelle, jos rahoitusta jää sitomatta 2025.

Kehittämishankkeiden rahoituksen kysyntä on suurta. 30.4. päättyneelle valintajaksolle saapui 22 hakemusta, joihin haettiin rahoitusta 2,4 Me myöntövaltuuden ollessa 500 000 euroa. Yritysrahoituksessa oli myös positiivista virettä. 15.5. päättyneelle valintajaksolle saapui 25 hakemusta, joihin haettu reilu 2 Me avustusta. Lisäksi maatilojen investointitukien osalta on aktiivisuutta. 15.3. päättyneelle valintajaksolle saapui 159 hakemusta, joihin haettiin reilu 11,6 Me avustusta.

Syksyn rahoitustilanteen kokonaisuus hanke- ja yritysrahoituksen osalta selviää vasta lomien jälkeen. Näiden lisäksi EU:n maaseuturahoitusta yleishyödyllisiin ympäristöinvestointeihin on jäljellä reilusti noin 900 000 euroa vuodelle 2025.

Maarit Teuri esitteli Leader-ryhmien tilannekatsauksen.

Varsinais-Suomen leader-ryhmiin on jätetty yli 800 hakemusta jo nyt (hanketukia 300, yritystukia 500). Hakemuksiin on sidottu 4,9 Me (kokonaisrahoitus reilu 16 Me). Hylättyjen määrä on suuri. Kehyksistä on sitomatta 10 Me, työpöydillä 140 hakemusta. Hallituksen työmäärä on kasvanut merkittävästi. Maatalouden kokeilutuki ja viljelijäryhmä-hankkeet kaipaavat aktivointia.

8. Maaseutujaoston jäsenten ajankohtaiskierros

Kuntien YT -alueilla on menossa vuoden 2024 tukihakemusten viimeiset käsittelyt. Huoli maatilayritysten toimeentulosta ja taloudesta on suuri. Tilanne on vakava. Asiakkaat tarvitsevat syvää ja vahvaa neuvontaa hakemusten täyttämässä. YT-alueiden rooli viestinviejänä on keskeinen.

MTK:n kevätkokouksessa nousi esille maatilojen kannattavuus. Ohjelmakauden muutokset työllistävät paljon. Tietoa ei ole omaksuttu kentällä, ei jakseta tehdä tukihakemuksia. Tuotiin esille puistoalueiden tulkinta. Tieto tästä tulisi saada ennen seuraavaa kylvökautta. Laadunarviointipäätökset olisi tärkeää saada ennen seuraavan kasvukauden alkua, mitä tilatasolla vaaditaan. ELY-keskuksesta vastattiin, että puistoalueiden maatalousmaatulkinna koskee ELY-keskuksen selvityksen mukaan pientä määrää viljelijöitä, joille on lähetetty asiasta kirjallista ohjeistusta.

ProAgria toi esille järjestelmähäiriöt ja niiden vaikutukset viljelijöille. Lisäksi neuvorahojen riittävyys mietityttää vrt. viljelijöiden taloudellinen tilanne.

FHS:n yhtyi ProAgrian terveisiin. Lisäksi tuotiin esille, että järjestössä on sitouduttu Kemiönsaaren pilotihankkeeseen. Axxel Brusabyssa on pellonpiennartilaisuus, jossa esitellään demoviljelyksiä (kerääjäkasvien kylvöt) sekä kipsin ja rakennekalkin levitysnäytös.

SLC toi esille laidunalueiden tärkeyden ja vaatimusten muutokset. Tiukentuneiden ehtojen vuoksi hoidettua saaristomaisemaa jää laiduntamatta. Lisäksi petouhka saaristossa on todellinen (yhtä paljon jo nyt tuhoja kuin viime vuonna koko vuonna). Teija Nielsen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta ollut valiokunnassa kuultavana asiassa.

Varsinais-Suomen Kylät ry: valtakunnallisen Kylävara -hankkeen kylätalokierros on alkamassa maakunnissa ”kylien varautumiskeskus”. Avoimet kylät tapahtuma järjestetään 14.6.

9. Maaseutuviestinnän ajankohtaiset

Janica Vilén Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi, että viestinnän ajankohtaisista järjestetään torstaina 5.6. oma erillinen webinaari.

10. Ajankohtaista aluehallintouudistuksesta

Antti Jaatinen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli aluehallintouudistuksen tilanteen (esitys liitteenä).

Uuden viraston organisaatorakennetta on suunniteltu yhdessä SATELYn kanssa. Muutosneuvottelut on käyty. Huolenaiheena on 60 järjestelmän päivittäminen, pääsynhallinnanoikeuksien myöntäminen ja toimintojen sujuvuus uudistuksesta huolimatta. Rakenne- ja yritystukien valintajaksot päättyvät 15.1.2026., ylijohtaja aloittanee aikaisintaan joulukuussa 2025.

11. Muut ajankohtaiset asiat

- a. syksyn kokouksen suunnittelu

Ehdotettiin, että syksyn kokous järjestetään yhteistyössä järjestöjaoston kanssa.

12. Seuraavan kokouksen ajankohdan päättäminen

Päivämäärä ilmoitetaan myöhemmin.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.

Kokouksen jälkeen tutustuttiin Ruissalon kasvitieteelliseen puutarhan AlgaTECH-levänkasvatuslaitos, joka käyttää kasvihuoneiden ravinnepitoisia jätevesiä arvokkaan leväbiomassan tuottamiseen, asiaa esittelee ja demonstroi Emren Porhanille Turun yliopistosta. Lisätietoja [Uusi levänkasvatuslaitos pyrkii vauhdittamaan Suomen biotaloutta – tuottaa arvokasta biomassaa jätevesistä | Turun yliopisto](#)

Pöytäkirjan tarkastus

Ulla Kallio 12.6.2025 (s-postitse)

Henna kyyrä 16.6.2025 (s-postitse)